

Rakennerahastopäivät Helsingissä / aamunavaus

Säveltäjä Nils-Eric Fougstedtin sävelsi ja Reino Hirviseppä sanotti 1943 laulun "*Sua yli kaiken vaan mä rakastan*". Minusta se on laulu, joka sopii tämän aamun teemaksi. Ei siksi, että rakennerahastoilla ja teillä olisi ylivertainen rakkaussuhde, vaan siksi, että lauluun liittyy kahden toisilleen merkittävän asian kohtaaminen – rahan ja toiminnan.

Lauluun liittyy siis tarina, joka yhdistää laulun elokuvaan. Tuo elokuva on tietysti Katariina ja Munkkinimen kreivi. Elokuva tehtiin Jatkosodan 1941–1944 aikana vuonna 1943 Suomen ollessa sodassa. Elettiin siis aikoja, jolloin kaikesta oli pulaa ja sota vei ihmisiltä niin taloudelliset kuin henkiset voimavarat. Laulu oli elokuvan tunnusmelodia. Katariinan ja jalosukuisen pojan suhde oli täynnä haasteita. Sota-aikana elokuva tarjosi rakkauden otolliseksi ja terveeksi pakopaikaksi aikakauden yleiselle ankeudelle ja harmaudelle. Elokuvan ensiyleisö ylisti elokuvaa lehtihaastatteluissa. Mikä sitten voisi olla sota-ajan elokuvan ja teidän välinen yhteys.

Vastaus on toisensa löytäminen, yhdessä eläminen ja tulevaisuuden rakentaminen.

Psykoanalyysin isä, seksuaalisuutta elämäntyönään tutkinut Sigmund Freud kysyi ihmetellen vuonna 1912 teoksessaan ”Sivilisaatio ja sen tyytymättömyys”: Miten ihminen voi kasvaa kärsivälliseksi ja lopuksi rakentaa sivilisaatio ja aikuisiän mielenlaatu? Vaikka Freud teki elämänsä aikana monia uraa uurtavia löytäjä ja tieteellisiä selityksiä ihmisen elämään liittyvistä tekijöistä, niin tähän kysymykseen hän ei löytänyt vastausta.

Suomen liityttyä Euroopan Unioniin vuoden 1995 alusta on Suomi tänä 14 vuoden aikana saanut nauttia useiden kausien ajan eurooppalaisesta rahoituksesta. Komissio siis myöntää tällä hetkellä avustuksia EU:n politiikkaan liittyvien toimien ja hankkeiden toteuttamista varten kuten kaikki täällä olevat tietävätkin. Avustuksia myönnetään esimerkiksi tutkimustyöhön, koulutushankkeisiin, terveysalan hankkeisiin, kuluttajansuoja- tai ympäristönsuojelutoimiin sekä humanitaarista apua varten.

Vuosien aikana Suomi on onnistunut saamaan eri rahastoista merkittäviä summia hyvin erilaisten hankkeiden toteuttamiseen. Osa lienee tuottanut tuloksia, jotka ovat jääneet pysyviksi käytänteiksi ja saamme nauttia niiden hedelmistä tänäkin päivänä. Osa hankkeista on elänyt kenties vain myönteisen rahoituspäätöksen saamiseen asti, kaikki hankkeet eivät ehkä sinne astikaan. Oleellista näissä kaikissa on kuitenkin

ollut ja on se, että ne ovat tuottaneet paljon osaamista hakemisesta, lomakkeiden täyttämisestä, projektien suunnittelemisesta ja toteuttamisesta, toimivien mallien synnyttämisestä ja ylläpitämisestä, kirjanpidon ja talouden hoidosta ja ties vaikka mistä.

Peruskysymykseen, joka askarrutti Freudia – ”Miten ihminen voi kasvaa kärsivälliseksi ja lopuksi rakentaa sivilisaatio ja aikuisihmisen mielenlaatu?” - eivät edes nämä kokemukset eurooppalaisesta rahoituksesta ole antaneet pätevää selitystä. Koska olen luonteeltani optimista, uskon kuitenkin siihen, että jatkuva vastauksen etsiminen on ainoa mahdollisuus rakentaa parempi tulevaisuus ja elämä meille kaikille.

Kiinnostavaa sinällään, mutta tuo Sigmund Freudin ongelma on itse asiassa sama, joka esitettiin ensimmäisestä miehestä. Useiden luomiskertomusten mukaan ensin luotiin mies, mutta mies ei viihtynyt paratiisissa. Kun paratiisiin sitten tuli ensimmäinen nainen, Raamatun Eeva, miehen, Aatamin, luo, mies riemastui, että tämä se on, jota hän on odottanut. Luomiskertomukset kertovat tästä miehen riemusta yhtäpitävästi ennen mitään muuta miehestä kerrottua. Melkoinen juttu.

Jollain tavalla Suomi oli 90-luvun alussa kuin tuo luomiskertomusten ensimmäinen mies. Se painiskeli laman ja kauan käytettyjen devalvaatioiden kurimuksessa kaukana pohjoisessa pitkien kuljetusyhteyksien päässä maailman markkinoista. Jopa paratiisiin ainoa ystävä, josta ei tosin kerrota mikä se oikeastaan oli - käärme tosin mainitaan -, oli sen hylännyt ja ekologisen oliona hajottanut itse itsensä. Kun vuoden 1995 alussa paratiisiin ilmaantui EU, tarinan nainen, me riemastuimme ja uskoimme vakaasti paremman, valoisan tulevaisuuden koittaneen. Niin kuin nyt voimme vuosien kuluttua arvioida olemme riemussamme olleet osin oikeassa, osin väärässä. Eu on suonut meille paljon sellaista, mitä emme ilman sitä olisi ikinä saaneet, mutta se on myös tuonut mukanaan monia haasteita. Niin kuin ensimmäinen nainen toi ensimmäisen miehen elämään – iloa ja surua. Kokonaisuutena EU on kuitenkin antanut meille mahdollisuuden liittyä yhteen ja kasvaa yhdessä suureksi eurooppalaiseksi perheeksi, joka pystyy pitämään huolta toinen toisistaan.

Haluisin vielä verrata elämäämme yhteisessä Euroopassa kahden ihmisen väliseen rakkauteen. Rakkaus on mystinen paradoksi. Rakkaus koskettaa sieluissamme jotakin, josta ei edes tiedä: etsit, tavoittelet, kaipaat, et halua rakkauden sammuvan, haluat olla tärkeä rakastetulle ja tehdä hänet onnelliseksi. Juuri rakkaudessa kaksi ihmistä voi tuntea onnea eheydestä.

Ranskalainen psykoanalyytikko ja ajattelija Jacques Lacan (1901–1981), joka ihmisenä oli hyvin erikoinen ja kiistelty, havainnoi ihmisen elämää kuitenkin tarkalla silmällä. Hän havaitsi, että usein ihmisen arkielämässä yleistä ankeutta ja harmautta pidettiin todellisena ja aitona tunteena ja iloiset tunteet torjuttiin. Todellisuudessa se oli vain kiintymystä omiin neurooseihin, koska pelättiin, mihin vaikkapa rakkaus

voisi viedä. Lacan sanoi kerran suuren viisauden: ”Ota takaisin oikeus oman elämäsi onneen, oikeus nautintoon ja halullisuuteen, löydä rakkaus uudestaan. ”

Lopuksi vielä runoilijan sanoin:

Jos te näette ruskan värien kauneuden,

teillä on toivoa, teillä on rakkautta elämään.

Jos te annatte kätenne ystävyydessä toisillenne,

teillä on toivoa, teillä on rakkautta elämään.

Jos rakkaan kärsimys täyttää sinut kivulla ja tuskalla, teillä on toivoa, teillä on rakkautta elämään.

Kun te kohtaatte paha ja kaikki väitetään jo turhaksi,

mutta te kohotatte katseenne ja lopetatte keskustelun ”No niin, mutta”,

teillä on toivoa, teillä on rakkautta elämään.